

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 juni 2000

WETSONTWERP
tot wijziging van verscheidene
wetsbepalingen inzake de voogdij
over minderjarigen

AMENDEMENTEN

Nr. 15 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN
VAN HOOREBEKE

Art. 12

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 12. — Artikel 378 van hetzelfde Wetboek wordt opgeheven».

VERANTWOORDING

Zoals terecht opgemerkt door het notariaat, is het aange-
wezen om aan ouders nooit een verplichting tot machtiging
van de vrederechter op te leggen, omdat dat een veel te ver-
strekkende bevoogding veronderstelt.

In de hypothese dat een kind onder ouderlijk gezag staat –
weze het van twee dan wel van één ouder – is een al te sterke
inmenging door eender welke externe instantie uit den boze.

Om die reden spreken de indieners zich uit voor suggestie
3 van de notarissen.

Voorgaande documenten :

Doc 50 **0576/ (1999-2000)** :

001 : Wetsontwerp.

002 tot 004 : Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 juin 2000

PROJET DE LOI
modifiant diverses dispositions
légales en matière de tutelle
des mineurs

AMENDEMENTS

N° 15 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 12

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 12. — L'article 378 du même Code est abrogé. »

JUSTIFICATION

Comme les notaires l'ont fait observer à juste titre, il est
souhaitable de ne jamais imposer aux parents d'obtenir l'auto-
risation du juge de paix, parce que cela suppose une tutelle
trop étendue.

Dans l'hypothèse où un enfant est soumis à l'autorité pa-
rentale – que ce soit des deux parents ou d'un seul des père
et mère -, il faut absolument éviter une trop forte immixtion de
quelque instance externe que ce soit.

Les auteurs se prononcent dès lors en faveur de la sug-
gestion n° 3 faite par les notaires.

Documents précédents :

Doc 50 **0576/ (1999-2000)** :

001 : Projet de loi.

002 à 004 : Amendements.

Nr. 16 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 13

In het ontworpen artikel 395, tussen het eerste en tweede lid, de volgende leden invoegen :

«Rechtshandelingen en beslissingen die zowel betrekking hebben op de persoon als op de goederen van de minderjarige, mogen alleen met instemming van beide voogden worden genomen.

Ten opzichte van derden die te goeder trouw zijn, wordt elke voogd geacht te handelen met instemming van de andere voogd, wanneer hij alleen een handeling stelt die met de voogdij verband houdt, behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen.».

VERANTWOORDING

In de praktijk hebben veel rechtshandelingen of beslissingen zowel betrekking op de persoon als op de goederen van de minderjarige. Het kiezen van een studierichting, een medische behandeling gekoppeld aan de opname in een ziekenhuis, de keuze van een woonplaats... zijn daar enkele voorbeelden van.

De wetgever moet regelen wie in dergelijke gevallen de beslissingsbevoegdheid heeft.

Voorgesteld wordt om in geval van splitsing van de voogdij te stipuleren dat alle (rechts)handelingen met raakpunten op het patrimoniale en het niet-patrimoniale vlak moeten worden genomen met instemming van de beide voogden. Ten aanzien van derden te goeder trouw wordt een vermoeden ingesteld op grond waarvan de alleen optredende voogd geacht wordt te handelen met instemming van de andere voogd. Zo wordt een bescherming ingebouwd ten voordele van derden te goeder trouw.

Op die manier wordt een analogie ingebouwd met het ouderlijk gezag waar een gelijkaardige regeling geldt.

Nr. 17 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 13

Het ontworpen artikel 400 vervangen als volgt :

«Art. 400. — De voogdij is een persoonlijke opdracht die niet overgaat op de erfgenamen van de voogd.».

VERANTWOORDING

Volgens de memorie van toelichting ligt één van de krachtlijnen van het wetsontwerp in het recht om de voogdij te weigeren.

N° 16 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 13

Dans l'article 395 proposé, entre les alinéas 1er et 2, insérer les alinéas suivants :

« L'accord des deux tuteurs est requis pour accomplir les actes juridiques et prendre les décisions qui concernent à la fois la personne et les biens du mineur.

À l'égard de tiers de bonne foi, chaque tuteur est censé agir avec l'accord de l'autre tuteur, lorsqu'il accomplit seul un acte ayant trait à la tutelle, sauf les exceptions prévues par la loi. ».

JUSTIFICATION

Dans la pratique, de nombreux actes juridiques et de nombreuses décisions concernent à la fois la personne et les biens du mineur. Le choix d'une orientation d'études, un traitement médical imposant une hospitalisation, le choix d'une demeure en sont autant d'exemples.

Le législateur doit préciser à qui appartient le pouvoir de décision en pareil cas.

Il est proposé de prévoir qu'en cas de scission de la tutelle, les actes (juridiques) touchant tant au domaine patrimonial qu'au domaine personnel requièrent l'accord des deux tuteurs. À l'égard des tiers de bonne foi, il est établie une présomption en vertu de laquelle le tuteur qui agit seul est censé agir avec l'accord de l'autre tuteur. Cette formule permet de protéger les tiers de bonne foi.

Ces règles présentent ainsi une analogie avec celles relatives à l'autorité parentale, qui sont similaires.

N° 17 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 13

Remplacer l'article 400 proposé par la disposition suivante :

« Art. 400. — La tutelle est une charge personnelle qui ne passe point aux héritiers du tuteur. ».

JUSTIFICATION

Selon l'exposé des motifs, le droit de refuser la tutelle constitue une des lignes de force du projet de loi à l'examen.

In dat opzicht is het – zoals ook de Koninklijke Federatie van de notarissen stelt – onaanvaardbaar dat de voogdij bij het overlijden van de voogd, zou worden voortgezet door de erfgenamen van de overleden voogd.

Anders dan de notarissen nemen de indieners van dit amendement de optie om de toeziende voogd de voogd niet per definitie tijdelijk laten opvolgen.

Conform het nieuwe artikel 391 van het Burgerlijk Wetboek heeft de vrederechter immers de mogelijkheid om zelfs ambtshalve de dringende maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de minderjarige of de bewaring van zijn goederen. Desgevallend kan de vrederechter deze dringende maatregelen toevertrouwen aan de toeziende voogd.

Een groot vacuum valt niet te verwachten, omdat de toeziende voogd de verplichting heeft om een nieuwe voogd te doen benoemen (artikel 404, laatste lid, van het Burgerlijk Wetboek).

De functies van de voogd en van de toeziende voogd zijn, in de geest van het ontwerp, totaal verschillend : de voogd neemt de patrimoniale en de niet-patrimoniale belangen van de minderjarige waar, de toeziende voogd controleert de voogd. Ook om die reden lijkt het aangewezen de toeziende voogd de voogd niet te laten opvolgen, zelfs niet als het om een tijdelijke maatregel zou gaan.

Nr. 18 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**

Art. 29

Tussen het woord «minderjarigen» en de woorden «en aan de onbekwaamverklaarden», de woorden «onder voogdij» invoegen.

VERANTWOORDING

Indien de volheid van bevoegdheid van de titularis(sen) van het ouderlijk gezag wordt aanvaard, is er voor de aanvaarding door een minderjarige alleen een regeling nodig voor een minderjarige onder voogdij, zoals terecht door het notariaat wordt opgemerkt.

Nr. 19 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**

Art. 34

Dit artikel, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vormen, aanvullen met een § 2, luidende :

Il est dès lors inadmissible, ainsi que le souligne également la fédération royale des notaires, qu'au décès du tuteur, la tutelle soit poursuivie par ses héritiers.

Contrairement aux notaires, nous choisissons de ne pas confier la succession, par définition temporaire, du tuteur au subrogé tuteur.

Le nouvel article 391 du Code civil permet en effet au juge de paix d'ordonner, même d'office, les mesures urgentes qui sont nécessaires à la protection du mineur ou à la conservation de ses biens. Le juge de paix peut, le cas échéant, confier au subrogé tuteur le soin de prendre ces mesures urgentes.

On ne doit pas craindre d'interruption importante de la tutelle, le subrogé tuteur étant obligé de provoquer la nomination d'un nouveau tuteur (article 404, dernier alinéa, du Code civil).

Selon la philosophie du projet, les fonctions du tuteur diffèrent totalement de celles du subrogé tuteur : alors que le tuteur défend les intérêts patrimoniaux et extrapatrimoniaux du mineur, le subrogé tuteur contrôle le tuteur. C'est aussi pour cette raison qu'il paraît opportun que le subrogé tuteur ne succède pas au tuteur, fût-ce à titre provisoire.

N° 18 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 29

Entre le mot « mineurs » et les mots « et aux interdits », insérer les mots « sous tutelle ».

JUSTIFICATION

Comme l'ont fait observer à juste titre les notaires, si l'on accepte la plénitude de compétence du (des) détenteur(s) de l'autorité parentale, il ne faut prévoir, pour l'acceptation par un mineur, qu'une réglementation pour un mineur sous tutelle.

N° 19 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 34

Compléter cet article, dont le texte formera le § 1er, par un § 2, libellé comme suit :

«§ 2. In artikel 935, laatste lid, van hetzelfde Wetboek, vervallen de woorden «de vader en de moeder van de ontvoogde of niet ontvoogde minderjarige, of»

VERANTWOORDING

Zoals opgemerkt door het notariaat moet de tekst worden aangepast aan de omstandigheid dat er geen sprake is van voogdij zolang één ouder in leven is.

Nr. 20 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**

Art. 59bis (nieuw)

Een artikel 59bis invoegen, luidende :

«Art. 59bis. — Artikel 1183, 4°, van hetzelfde Wetboek, wordt aangevuld als volgt :

«De vrederechter kan, indien de inboedel beperkt is in omvang en in waarde, op vraag van een rechthebbende, ingeleid bij verzoekschrift overeenkomstig de artikelen 1025 en volgende, in een met redenen omklede beschikking, beslissen dat een globale beschrijving en raming van de inboedel volstaan».

VERANTWOORDING

Op suggestie van het notariaat : vereenvoudiging en kostenbesparing bij boedelbeschrijvingen voor een beperkte inboedel.

Nr. 21 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**

Art. 60

In het ontworpen artikel 1186, eerste lid, tussen het woord «minderjarigen», en de woorden «of aan onbewaamverklaarden», de woorden «onder voogdij» invoegen.

VERANTWOORDING

Op suggestie van het notariaat : aanpassen aan de volheid van bevoegdheid in hoofde van de titularissen van het ouderlijk gezag.

« § 2. À l'article 935, dernier alinéa, du même Code, les mots « les père et mère du mineur émancipé ou non émancipé, ou » sont supprimés.

JUSTIFICATION

Comme l'ont fait observer les notaires, il faut adapter le texte en fonction du fait qu'il n'y a pas de tutelle aussi longtemps qu'un des parents est en vie.

N° 20 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 59bis (nouveau)

Insérer un article 59bis, libellé comme suit :

« Art. 59bis. — L'article 1183, 4°, du même Code est complété par ce qui suit :

« Si les effets mobiliers sont de peu d'importance et de faible valeur, le juge de paix peut, à la demande d'un ayant droit, introduite par voie de requête conformément aux articles 1025 et suivants, décider par une ordonnance motivée qu'une description et une estimation globales des effets mobiliers sont suffisantes. » »

JUSTIFICATION

Cet amendement relaie une suggestion du notariat visant à simplifier les formalités et à diminuer les frais lorsqu'il est procédé à l'inventaire d'effets mobiliers peu importants.

N° 21 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 60

Dans l'article 1186, alinéa 1er, proposé, entre le mot « mineurs » et les mots « ou à des interdits », insérer les mots « sous tutelle ».

JUSTIFICATION

Cet amendement relaie une suggestion des notaires : adapter la disposition en fonction de la plénitude de compétence dans le chef des détenteurs de l'autorité parentale.

Nr. 22 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 66bis (nieuw)

Een artikel 66bis, invoegen, luidende :

«Art. 66bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1204bis ingevoegd, luidende :

«Art. 1204bis. — Wanneer moet worden overgegaan tot vervreemding van roerende goederen die geheel of gedeeltelijk toebehoren aan minderjarigen onder voogdij, onbekwaamverklaarden, personen die geïnterneerd zijn ingevolge de wet op de bescherming van de maatschappij en eveneens wanneer deze goederen behoren tot een onbeheerde nalatenschap of tot een onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap, kunnen diegenen die bevoegd zijn om deze verkoping te vorderen, bij de vrederechter een aanvraag indienen tot machtiging om onderhands te verkopen. De machtiging wordt verleend als het belang van de beschermde personen het vereist. Deze aanvraag wordt ingediend bij een met redenen omkleed verzoekschrift waarbij een ontwerp van koopovereenkomst wordt gevoegd. De personen die de beschermde personen vertegenwoordigen, moeten gehoord of bij gerechtsbrief behoorlijk opgeroepen worden. De vrederechter kan de personen die bij de overeenkomst partij zullen zijn, bevelen te verschijnen. Een exemplaar van de ondertekende overeenkomst moet daarna aan de vrederechter worden bezorgd.».

VERANTWOORDING

Op suggestie van het notariaat wordt deze nieuwe bepaling ingevoerd om ook de verkoop van hand tot hand van roerende goederen mogelijk te maken, ook in andere gevallen dan louter omdat er minderjarigen onder voogdij erin gerechtigd zijn. Alleen het geval van een voorlopige bewindvoerder wordt hier niet vermeld.

Nr. 23 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 60bis (nieuw)

Een artikel 60bis invoegen, luidende :

«Art. 60bis. — Artikel 1189, eerste lid, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

«tenzij reeds machtiging door de vrederechter werd verleend krachtens artikel 1186 of artikel 488bis, f), § 3 a), van het Burgerlijk Wetboek».

N° 22 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 66bis (nouveau)

Insérer un article 66bis, libellé comme suit :

« Art. 66bis. — Un article 1204bis, libellé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 1204bis. — Lorsqu'il y a lieu de procéder à l'aliénation de meubles appartenant en tout ou en partie à des mineurs sous tutelle, à des interdits, à des personnes internées en application de la loi sur la défense sociale et lorsque ces meubles font partie d'une succession vacante ou d'une succession acceptée sous bénéfice d'inventaire, les personnes qui ont qualité pour provoquer cette vente peuvent introduire devant le juge de paix une demande d'autorisation de vente de gré à gré. L'autorisation est accordée si l'intérêt des personnes protégées l'exige. La demande d'autorisation est introduite par une requête motivée, à laquelle est joint un projet de contrat de vente. Les personnes représentant les personnes protégées doivent être entendues ou dûment appelées par pli judiciaire. Le juge de paix peut ordonner la comparution des personnes qui seront parties au contrat. Un exemplaire du contrat signé devra ultérieurement être transmis au juge de paix. » . ».

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à insérer une nouvelle disposition proposée par le notariat afin de permettre également la vente de gré à gré de meubles, y compris lorsque les ayants droit ne sont pas des mineurs sous tutelle. Seul le cas de l'administration provisoire n'est pas concerné par l'amendement.

N° 23 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 60bis (nouveau)

Insérer un article 60bis, libellé comme suit :

« Art. 60bis. — L'article 1189, alinéa 1er, du même Code est complété comme suit :

« ,à moins que le juge de paix n'ait déjà accordé son autorisation en vertu de l'article 1186 ou de l'article 488bis, f), § 3, a) du Code civil. » . ».

VERANTWOORDING

Zoals door het notariaat werd opgemerkt, is in de rechtsleer en de rechtspraak volgende vraag nog niet beslecht, met name de noodzaak om naast de machtiging van de vrederechter nog een machtiging van de rechtbank van eerste aanleg te vragen in hoofde van de erfgenamen die heeft aanvaard onder voorrecht van boedelbeschrijving en die daarnaast onder voogdij of onder voorlopig bewind staat.

Nr. 24 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**

Art. 67

De volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in het ontworpen artikel 1232, tussen de woorden «bij verzoekschrift» en het woord «ingediend», de woorden «of gewone brief» invoegen;

B) in het ontworpen artikel 1233, § 1, 1°, de woorden «of door de advocaat van de partij» vervangen door de woorden «, door het kind zelf of door de advocaat»;

C) het ontworpen artikel 1233, § 1, 2°, vervangen als volgt :

«2°. de minderjarige wordt overeenkomstig artikel 931 gehoord»;

D) het ontworpen artikel 1234, eerste lid, doen vervallen.

VERANTWOORDING

A) en B) Aanpassing aan een snelle en soepele procedure.

C) Op suggestie van het notariaat : aanpassing aan artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek.

D) Op suggestie van het notariaat : er is geen behoefte aan een bijzondere procedureregeling, omdat de wijze waarop de vrederechter moet handelen reeds is geregeld in artikel 392 en volgende van het Burgerlijk Wetboek

Geert BOURGEOIS (VU&ID)
Karel VAN HOOREBEKE (VU&ID)

JUSTIFICATION

Comme les notaires l'ont fait remarquer, la doctrine et la jurisprudence n'ont pas encore tranché la question concernant la nécessité pour l'héritier qui a accepté la succession sous bénéfice d'inventaire et qui est en outre placé sous tutelle ou administration provisoire de demander une autorisation du tribunal de première instance en plus de l'autorisation du juge de paix.

N° 24 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**

Art. 67

Apporter les modifications suivantes :

A) dans l'article 1232 proposé, après les mots « par requête » , ajouter les mots « ou par lettre » ;

B) dans l'article 1233, §1er, 1°, proposé, remplacer les mots « ou son avocat » par les mots « , par l'enfant même ou par l'avocat » ;

C) remplacer l'article 1233, §1er, 2°, proposé, par la disposition suivante :

« 2° le mineur est entendu conformément à l'article 931 ; »

D) Supprimer l'article 1234, alinéa 1er, proposé.

JUSTIFICATION

A) et B) Il s'agit d'une adaptation visant à rendre la procédure rapide et souple.

C) Il s'agit d'une adaptation en fonction de l'article 931 suggérée par le notariat.

D) Il s'agit d'un amendement suggéré par le notariat : il n'est pas nécessaire de prévoir une procédure spéciale, étant donné que la manière dont le juge de paix doit agir est d'ores et déjà réglée aux articles 392 et suivants du Code civil.